

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO
„DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO 134 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-3056 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS LIGOS IR
MOTINYSTĖS SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. IX-110 22 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-3057“ PROJEKTO
(TAP-23-1472) (TAIS Nr. 23-14630(2))

2023-10-26 Nr. NV-2624

Vilnius

Įvertinę Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso 134 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3056 ir Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. XI-110 22 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3057“ projekto (toliau – Projektas) atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Projekto 1 punkte nurodoma, kad Lietuvos Respublikos darbo kodekso 134 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu Nr. XIVP-3056 ir Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. XI-110 22 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu Nr. XIVP-3057 (toliau kartu - Įstatymų projektai) „siekiama įteisinti, kad atostogos vaikui prižiūrėti būtų suteiktos ir *buvusiems vaiko tėvų globėjams*, mokant jiems vaiko priežiūros išmoką“. Tačiau pastebime, kad šių Įstatymų projektų nuostatuose vartojama formuluotė „vienas iš tėvų globėjų“, be to ir aiškinamajame rašte nėra apibrėžtas toks siekis, nes tiesiogiai nenurodoma, kad siekiama įteisinti, kad atostogos vaikui prižiūrėti būtų suteikiamos *buvusiems vaiko tėvų globėjams*, nustatant teisę gauti ir vaiko priežiūros išmoką. Taigi, minėtas Projekto 1 punkto teiginys šiuo atveju yra netikslus, interpretuojantis Įstatymų projektų rengėjų tikslus, todėl turi būti tikslinamas.

2. Pažymime, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.258 straipsniu, vaiko nuolatinė globa (rūpyba) pasibaigia dėl pilnametystės, emancipacijos (nepilnamečių pripažinimo veiksniais) ar santuokos sudarymo, įvaikinimo ar grąžinimo tėvams. Pasibaigus globai (rūpybai) nurodytais pagrindais, pasibaigia ir vaiko globėjo (rūpintojo) teisės ir pareigos. Taigi, vaiko globos (rūpybos) pabaiga nesukuria asmeninių ir turtinių tarpusavio teisių ir pareigų buvusiam globotiniui (rūpintiniui) ir jo buvusiam globėjui. Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes, siūlome papildomai įvertinti Įstatymų projektais teikiamų pakeitimų tikslingumą bei Projektu siūlomą Vyriausybės poziciją. Jei visgi būtų teikiami pasiūlymai dėl Įstatymų projektuose siūlomų teisinio reguliavimo priemonių tobulinimo, Projektas turi būti pildomas argumentuotu pasiūlymu dėl teisės į vaiko priežiūros išmoką „*buvusiam vienam iš vaiko tėvų nuolatinių globėjų (rūpintojų)*“ nustatymo.

3. Atsižvelgiant į tai, kad Projektu siūloma pritarti iš esmės Įstatymų projektams ir teikiami pasiūlymai dėl jų tikslinimo, manome, kad siūlomo reguliavimo kontekste išlieka aktuali Teisingumo ministerijos pastaba (į kurią nebuvo atsižvelgta) dėl Lietuvos Respublikos darbo

kodekso 134 straipsnio 1 dalyje nustatytų *kitų giminaičių, faktiškai auginančių vaiką*, teisės ne tik į vaiko priežiūros atostogas, iki vaikui sukanka treji metai, bet ir teisės gauti vaiko priežiūros išmoką pagal Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo 22 straipsnio nuostatas suteikimo, nes šiuo metu tokie asmenys negali gauti vaiko priežiūros išmokos. Manome, kad lydraštyje pateikti nepritarimo argumentai, kad atsekti giminystės ryšį *gali būti* neįmanoma ir kad neaišku, kas turėtų patvirtinti, kad giminaitis faktiškai augina vaiką, nebūtų pakankami, nes nepaneigia galimybės Vyriausybei teikti pasiūlymus dėl esamo įstatyminio reguliavimo tikslinimo, nustatyti aiškias vaiko priežiūros išmokų skyrimo sąlygas, mokėjimo tvarką ar pan. Projektu pritarus Įstatymų projektams ir suteikus teisę gauti vaiko priežiūros išmoką buvusiems vaiko globėjams (rūpintojams) kaip seneliams, kai tokia teisė nėra suteikiama kitiems giminaičiams, kurie faktiškai augina vaiką, nustatomas diferencijuotas reguliavimas ir buvę globėjai (rūpintojai), pasibaigus globos (rūpybos) santykiams, būtų geresnėje padėtyje nei giminaičiai, kurie faktiškai augina vaiką. Atsižvelgiant į tai, siūlome pakartotinai įvertinti Įstatymo projektais siūlomų pakeitimų tinkamumą, galimas jų pasekmes, Projekte teikiamus tobulinimo aspektus, kartu įvertinant ir Projektu siūlomą Vyriausybės poziciją bei ją pagrindžiančius argumentus.

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Tatjana Knyzienė